

Polityka podatkowa po kryzysie Perspektywa europejska

dr Jarosław Neneman
CASE

108 seminarium BRE-CASE
Warszawa, 25 marca 2010

Polityka podatkowa po kryzysie

Perspektywa europejska

Don't tax you.

Don't tax me.

Tax that fella behind the tree

Senator Russell Long

Dobra polityka fiskalna

Wyzwania polityki fiskalnej:

1. Ograniczenie uprawnień do wydatków (*entitlement programs*) – trudne m. in. ze względu na demografię.
2. Ograniczanie innych wydatków sztywnych.
3. Wzrost dochodów podatkowych (poszerzanie bazy, zwiększanie stawek, wyższa ściągalność)

Wzmocnienie instytucji fiskalnych

Dobra polityka podatkowa

Cele i ograniczenia dobrej polityki podatkowej:

1. Efektywność (wzrost PKB, minimalizacja *excess burden*).

szeroka baza, niska stawka

2. Równość pozioma i pionowa (systemu, a nie każdego podatku z osobna).

pakiety, a nie pojedyncze zmiany

3. Dochody budżetowe.

Dobra polityka podatkowa

Podatki a wzrost – raport OECD (2008)

Ranking podatków pod względem wpływu na wzrost PKB (od najmniej szkodliwych do najbardziej)

Podatki majątkowe

Podatki od konsumpcji

PIT

CIT

Dobra polityka podatkowa

Podatki a wzrost – raport OECD (2008)

Ranking podatków pod względem wpływu na wzrost PKB (od najmniej szkodliwych do najbardziej)

Podatki majątkowe (lokalne, „nie teraz”, popularność)

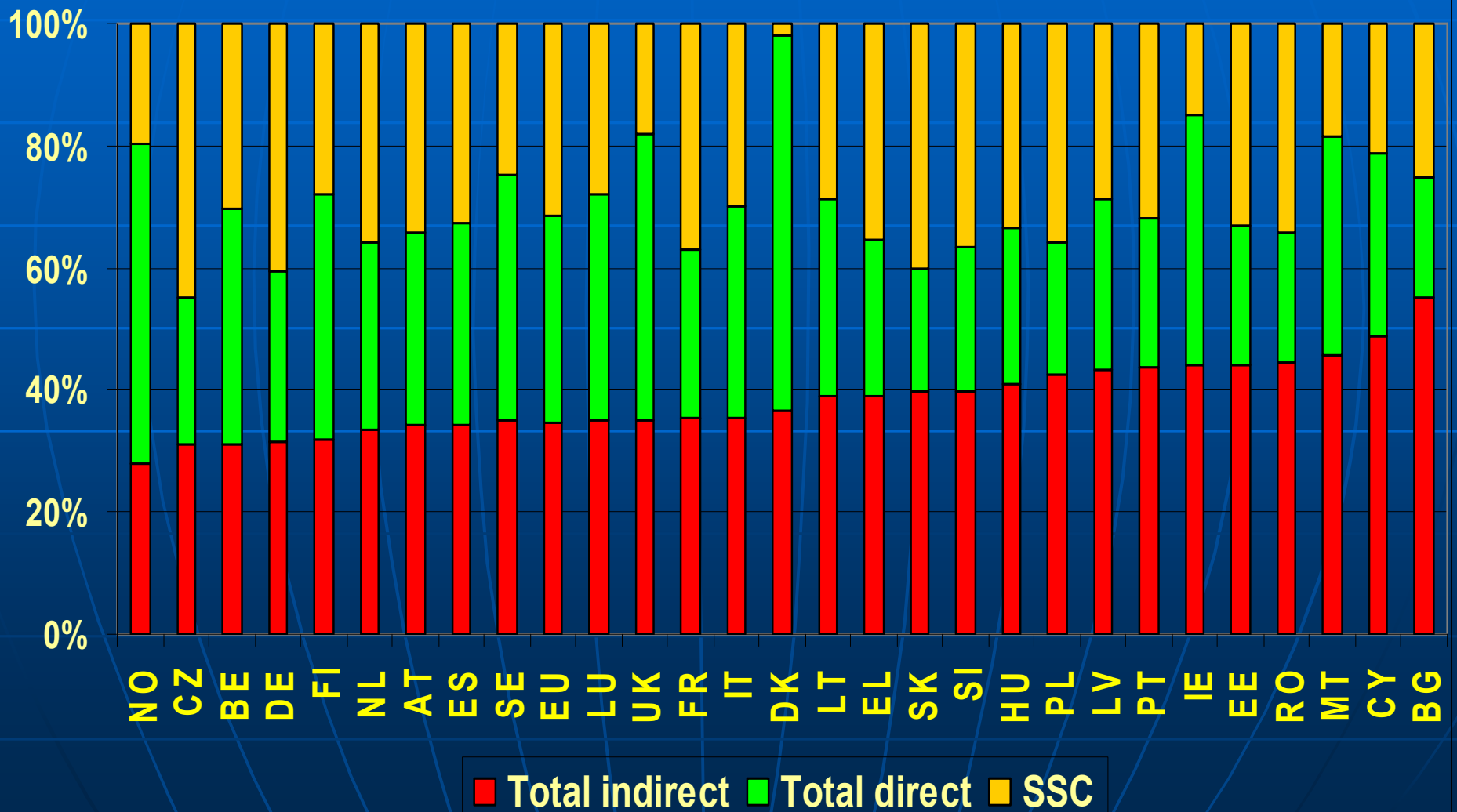
Podatki od konsumpcji (postrzegana regresywność, baza vs. stawka, ujednocnianie stawek vs. poprawa ściągalności)

PIT (znaczenie fiskalne, DIT, cykl życia, opodatkowanie HNII)

CIT (znaczenie fiskalne, „sprawiedliwość”, powiązanie z dochodami z PIT)

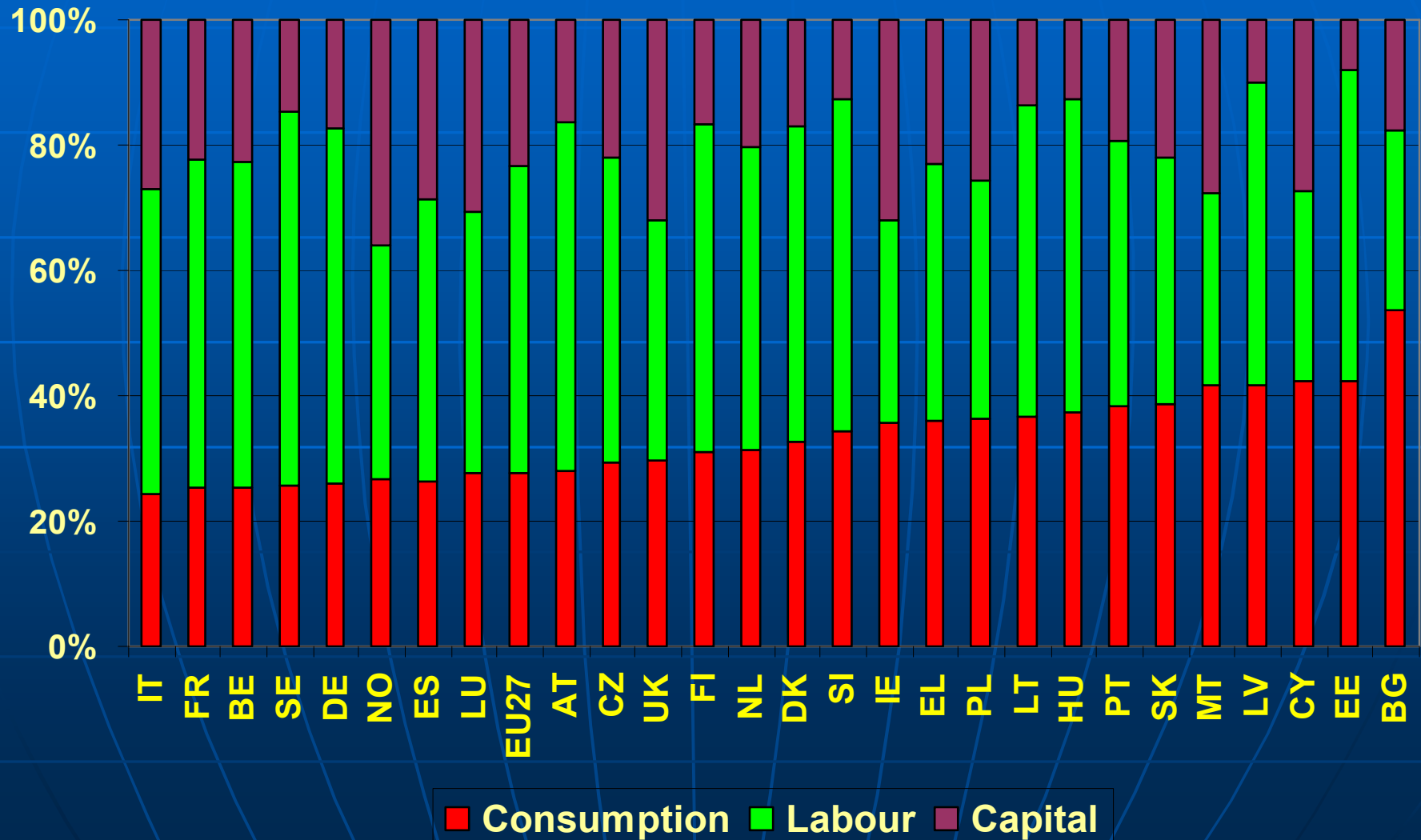
Dobra polityka podatkowa

Tax structure

Dobra polityka podatkowa

Tax structure

Podatki a kryzys

Podatki nie były przyczyną kryzysu (nie było żadnych zmian podatkowych, które mogłyby zapoczątkować go), choć mogą być...

....istotnym elementem pokryzysowej polityki gospodarczej

Podatki a kryzys

Podatki nie były przyczyną kryzysu, ale

mogły przyczynić się do jego skali:

- Relacja długu do kapitału (hybrydy, double dipping, sektor finansowy)

Podatki a kryzys

Podatki nie były przyczyną kryzysu, ale

Mogły przyczynić się do jego skali:

Table 2. Effective Marginal Tax Rates
(selected countries, 2005, in percent)

	France	Germany	Italy	U.K.	U.S.
Equity	20	29	19	20	24
Debt	-36	-37	-48	-28	-46

Source: Updated data from Devereux et al. (2002), available at www.ifs.org

Podatki a kryzys

Podatki nie były przyczyną kryzysu, ale

Mogły przyczynić się do jego skali:

- Relacja długu do kapitału.
- Mieszkalnictwo (kredyt hipoteczny, imputowany czynsz, zysk kapitałowy).
- Złożone instrumenty finansowe (CDS, ryzyko).
- Opcyjne wynagradzanie zarządów (bodziec do nadmiernego ryzyka).
- Arbitraż podatkowy:
 - Krajowy (opodatkowanie zysków a zysków kapitałowych).
 - Międzynarodowy (baza, stawki, preferencje (U2)).

Podatki a kryzys

Działania na przyszłość:

Jak zwiększyć dochody podatkowe:

- Baza podatkowa
- Stawki
- Ściągальność
- Inne źródła

Podatki a kryzys

Działania na przyszłość:

Jak „dobrze” zwiększyć dochody podatkowe:

- Victimless taxes?
 - (Podatek Tobina / Robin Hooda).
- Zmieniać podatki tam, gdzie są one mało efektywne.
- Poszerzać bazę (likwidować specjalne reżimy).
- Walczyć z unikaniem i uchylaniem się (agresywne planowanie podatkowe i raje podatkowe).
- Zielone podatki.
- Aukcje pozwoleń na emisję.
- Koordynacja polityki i działań administracji podatkowych.

Polityka podatkowa - gra

Koordinacja polityki podatkowej:

Czy można ukraść troszkę bazy podatkowej od sąsiada?

1 p.p. redukcji CIT – zwiększa FDI o 3,3% (De Mooij and Ederveen (2003))

Wzrost CIT o 1 p.p. zwiększa dług firmy o 0,7 p.p. (Egger, Eggert, Keuschnigg and Winner (2010))

Ceny transferowe, przerzucanie długu, preferencje dla inwestorów zagranicznych etc.

Polityka podatkowa - gra

Koordinacja polityki podatkowej:

- CIT
- VAT
- UoUPO
- Współpraca administracyjna (case: Szwajcarii i Luksemburga)

		Kraj B	
		niskie	wysokie
Kraj A	niskie	30/30	50/20
	wysokie	20/50	40/40

Polityka podatkowa - gra

„Zła” równowaga Nasha - oba kraje złapane w pułapkę – dylemat więźnia

(jeśli kraje asymetryczne, to większy będzie miał wyższe podatki)

		Kraj B	
		niskie	wysokie
Kraj A	niskie	30/30	50/20
	wysokie	20/50	40/40

Polityka podatkowa - gra

Oba kraje złapane w pułapkę – dylemat więźnia

Jak „pokonać” dylemat więźnia?

1) Zewnętrzna kara / nagroda

a) Kara 15 dla „niewspółpracujących”

„dobra” równowaga Nasha

Czy to działa?

		Kraj B	
		niskie	wysokie
Kraj A	niskie	30-15 / 30-15	50-20 / 20
	wysokie	20-50 / 35-15	40-40 / 40

Polityka podatkowa - gra

Oba kraje złapane w pułapkę – dylemat więźnia

Jak „pokonać” dylemat więźnia?

2) Gry powtarzalne – strategia odwetu

		Kraj B	
		niskie	wysokie
Kraj A	niskie	30/30	50/20
	wysokie	20/50	40/40

Polityka podatkowa - gra

Oba kraje złapane w pułapkę – dylemat więźnia

Jak „pokonać” dylemat więźnia?

2) Gry powtarzalne – strategia odwetu

- liczba graczy - kto karze?
- prawdopodobieństwo kolejnej rundy gry
- prawdopodobieństwo wykrycia „oszustwa”
- time lag

		Kraj B	
		niskie	wysokie
Kraj A	niskie	30/30	50/20
	wysokie	20/50	40/40

Polityka podatkowa - gra

Oba kraje złapane w pułapkę – dylemat więźnia

Jak „pokonać” dylemat więźnia?

2) Gry powtarzalne – strategia odwetu

- odwet bolesny dla obu stron, inne rozwiązanie:

- renegocjacje

- trudniej osiągnąć współpracę (małe ryzyko kary)

		Kraj B	
		niskie	wysokie
Kraj A	niskie	30/30	50/20
	wysokie	20/50	40/40

Polityka podatkowa - gra

Oba kraje złapane w pułapkę – dylemat więźnia

Jak „pokonać” dylemat więźnia?

3) Koordynacja (harmonizacja)

Nie działa najlepiej.

Dlaczego?

Wymagana jest jednomyślność

		Kraj B	
		niskie	wysokie
Kraj A	niskie	30/30	50/20
	wysokie	20/50	40/40

Polityka podatkowa po kryzysie

Perspektywa europejska

Dziękuję za uwagę